

Vüqar Abbasov

Mehriban düşmən...

Bugünlərdə Avropa Xəbər Agentliyində (European News Agency) yazdığım məqalədə Azərbaycanla Rusiya arasındakı gərginlikdən və indiyə qədər Rusiyanın bizə vurduğu zərərlərdən qısa şəkildə bəhs etmişəm. Yazını Azərbaycan dilində "Ədalət"in oxucuları ilə bölüşürəm.

Yazıya keçid: https://www.european-news-agency.de/politik/a_friendly_enemy-90765/

Mehriban düşmən...

Son zamanlar Azərbaycanla Rusiya arasındakı gərginlik kəskin şəkildə artıb. Bunun əsas səbəbi ötən ilin 25 dekabrında Bakıdan Qroznıya uçan AZAL sərnişin təyyarəsinin qəzaya uğraması oldu. Təbii ki, belə bir sual ortaya çıxır: Qroznıya uçan təyyarə niyə Qazaxıstanın Aktau şəhəri yaxınlığında qəzaya uğradı? Bunun Rusiyaya nə aidiyyəti var?

İlkin məlumatlarda qəzanın pis hava şəraiti səbəbindən baş verdiyi bildirilirdi. Lakin sonradan təyyarənin Rusiyanın hava hücumundan müdafiə sistemi tərəfindən vurulduğu məlum oldu. Hadisədən sonra Rusiya təyyarənin öz ərazisinə enməsinə icazə vermədi. Əvvəlcə Rusiya məsuliyyəti inkar etdi, lakin sonradan müxtəlif səviyyələrdə bunu dolayısı ilə etiraf etdi.

Azərbaycan isə Rusiyadan rəsmi etiraf və rəsmi üzr istəməsini tələb edir. Prezident İlham Əliyev bu məsələni öz çıxışında xüsusi vurğuladı. Azərbaycan mətbuatının məlumatına görə, İlham Əliyev bu məsələyə 28 dekabrda Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə telefon danışığı zamanı da toxunub. O, Putinə birbaşa bildirib ki, təyyarə Rusiya tərəfindən vurulub.

Bəzi mənbələrə görə, hadisədən bir neçə gün sonra, 28 dekabrda Putin Əliyevə zəng edib və üzr istəyib. Digər mənbələr isə iddia edir ki, Putin yalnız dolayısı ilə təəssüfünü ifadə edib. Lakin bu, Azərbaycan üçün kifayət deyil və rəsmi üzr istənilməsi və hadisənin rəsmən etiraf olunması tələbi qüvvədə qalır.

Qeyd etmək lazımdır ki, təyyarədə olan 67 nəfərdən 38-i həlak olub, 29 nəfər isə sağ qalıb. Ekipaj üzvlərindən üçü, o cümlədən hər iki pilot həlak olub, iki nəfər isə sağ qalıb. Rusiya isə hələ də rəsmi şəkildə məsuliyyəti qəbul etməyib.

Buna görə də hər iki ölkənin mətbuatı, o cümlədən dövlət nəzarətində olan media, açıq şəkildə bir-birini ittiham edir. Rəsmi medianın bu cür sərt mövqe tutması isə qarşılıqlı ittihamların yuxarı səviyyədə dəstəkləndiyini göstərir.

Bundan bir neçə gün əvvəl Azərbaycan Bakıda fəaliyyət göstərən "Rus Evi" mədəniyyət mərkəzinin bağlanması barədə qərar verdi. Bu addım isə Rusiyanı daha da qəzəbləndirdi.

Azərbaycanla Rusiya Arasındakı Tarixi Gərginliklər

Azərbaycanda Rusiyaya münasibət həmişə müsbət olmayıb. Bunun bir çox səbəbi var və bəziləri tarixi yaddaş kimi nəsildən-nəslə ötürülüb. Əsas hadisələrdən bəzilərini qeyd edək:

- 1813 və 1828-ci illərdə Rusiya və İran Azərbaycanı iki hissəyə böldü, bu hadisə Azərbaycan xalqının tarixi şüuruna dərin şəkildə həkk olunub.

- 1920-ci ildə Sovet Rusiyası Azərbaycanın 1918-ci ildə qazandığı müstəqilliyi yenidən əlindən aldı.

- 1930-cu illərdə Stalin repressiyaları zamanı çoxlu azərbaycanlı ziyalılar, şairlər və yazıçılar həbs olundu və edam edildi.

- 1980-ci illərin sonu və 1990-cı illərin əvvəllərində Rusiya Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarını işğal etməsinə dəstək verdi.

- 26 fevral 1992-ci ildə Rusiyanın 366-cı motoatıcı alayı erməni qüvvələri ilə birlikdə Azərbaycanın Xocalı şəhərində qırğın törətdi (bir neçə ölkə bunu soyqırım kimi tanıyıb).

Bu siyahını daha da uzatmaq olar. Bu səbəbdən də Azərbaycanla Rusiya arasındakı münasibətlərin niyə gərgin olduğunu anlamaq çətin deyil. Hətta Azərbaycanla Rusiya arasında münasibətlər zahirən yaxşı göründüyü zaman belə, azərbaycanlıların bir çoxu Rusiyanı "Mehriban düşmən" adlandırmaqdan çəkinməyib.